

БЕРЕГИНЯ ПОЛТАВСЬКОГО ТАНЦЮ

Ніна Миколаївна Уварова – видатний полтавський хореограф, фольклорист, етнограф, педагог – усе своє життя присвятила служінню народному хореографічному мистецтву. Натхненною копіткою працею вона здобула заслужене визнання свого таланту серед численних шанувальників народного танцю не лише на Полтавщині, а й далеко за її межами.

Народилася Н.М.Уварова двадцятого серпня 1923 року в Полтаві у простій і дуже талановитій сім'ї. Її батьки – справжні шанувальники театрального мистецтва – протягом багатьох років були учасниками драматичного і хорового гуртків Полтавського товариства “Просвіта”, керованого визначними митцями Ф.Попадичем, В.Верховинцем, Є.Біленьким. Отже, їхня донька з дитинства захоплювалась драматичним мистецтвом і знала безліч українських народних пісень. Найяскравішим спогадом її дитячих років став перегляд на сцені театру імені М.В.Гоголя п'єси І.П.Котляревського “Наталка Полтавка”. Семирічну дівчинку глибоко схвилював запальний народний танець головного героя Миколи. Відтоді в її серці назавжди оселилася щира любов до танцювального мистецтва. Свої перші кроки у хореографії вона зробила під керівництвом досвідченого балетмейстера балетної трупі Полтавського театру імені М.В.Гоголя Станіслави Петрівни Воронцової. Обдарована вихованка залучалася до участі у спектаклях, що йшли на сцені гоголівського театру. Зокрема, вона виконувала “Танець арапчат” і “Танець одалісок” з опери С.Гулака-Артемівського “Запорожець за Дунаєм”, хореографічні номери “П'єр і П'єретта”, “Полька-метелик” та інші. У ті роки, танцюристка була активною і часто єдиною полтавкою серед учасників олімпіад та фестивалів народної творчості, що відбувалися у Москві, Харкові, Києві та інших містах. Після одного із вдалих виступів у Москві на огляді самодіяльного мистецтва, де дівчинка танцювала “Гопак”, вимогливе і компетентне журі дуже високо оцінило її виступ. Як наслідок, пролунала порада вступати до Московського хореографічного училища. На жаль через віковий ценз (дівчині було уже тринадцять років) Ніна не могла стати ученицею цього престижного мистецького закладу.

Закінчення Ніною Уваровою Полтавської середньої школи № 2 співпало з початком Великої вітчизняної війни. За цих обставин її сім'я змушена була

евакуюватися у середньоазіатське місто Наманган. Проте Ніна не залишала своєї давньої мрії – стати професіональним хореографом. Повернувшись до Полтави, відразу влаштувалася в обласну філармонію балетмейстером ансамблю “Жінхоранс”, керованого дружиною Василя Верховинця Євдокією Долею. Однак синтетичний напрямок творчості колективу, а саме поєднання у виконанні пісенних номерів вокального і хореографічного елементів, не завжди задовольняли творчі сподівання молодого хореографа. Маючи неабияке хореографічне обдарування, вишуканий мистецький смак і палке бажання працювати Ніна Миколаївна мріяла створити власний, суто хореографічний колектив, тому і відгукнулася на запрошення директора Кобеляцького Будинку культури щодо організації танцювального ансамблю. Саме у цьому колективі відбувалося професійне становлення молодого хореографа. У щоденній напруженій праці вона впевнено набувала досвіду хореографа-керівника, формувала власний почерк балетмейстера-постановника і разом зі своїми вихованцями здобувала славу і визнання народного танцювального мистецтва Полтавщини.

З часом Н.Уварову стали запрошувати на республіканські та всесоюзні семінари народної творчості, де вона обмінювалася досвідом з відомими хореографами країни. Її творча біографія збагатилася спілкуванням з видатним спеціалістом східного танцю Тамарою Ханум і балетмейстером Маріїнського театру Вів'єном Херардо. У шістдесятих роках Н.Уварова стажувалася у видатного московського хореографа І.А.Мойсеєва, керівника державного ансамблю “Жок” В.К.Курбета (Кишинів), а пізніше – в ансамблі пісні і танцю імені О.Александрова та Державному заслуженому ансамблі танцю УРСР імені П.Вірського.

Професійний досвід, мистецький талант і високий художній смак Н.Уварової спонукали її до використання у власній хореографічній діяльності фольклорного танцювального матеріалу, брак якого хореограф гостро відчувала у репертуарі свого ансамблю. Наприкінці шістдесятих років за ініціативою Ніни Уварової був організований колектив збирачів пісенно-танцювального фольклору, до якого увійшли її учні А.Р.Пелюхня, В.Я.Уткіна, П.П.Дядюра, Ю.В.Уткін, О.П.Бутко та інші.

Учасники групи їздили по селах Полтавської області, вивчали народні танці, опрацьовували сценічні варіанти, робили постановки нових хореографічних номерів.

Серед найцікавіших фольклорних зразків – “Краснянська полька” (с. Красне), танець “Коша” (с. Суха Маячка), фольклорний танець “Василечки” (с. Василівка), обрядові танці “Сито” (с. Таранушичі) і “Кружало” (с. Перегонівка), сюжетні танцювальні композиції – “Чорбівські підківки” (с. Чорбівка) і “Хрест-вибиванець” (с. Тарандинці). Фольклорний танець “Зубок”, записаний у селі

Чернечий Яр Диканьського району, здобув Золоту медаль на республіканському огляді художньої самодіяльності (1970).

Усього Н.Уварова зібрала й сценічно оформила тринадцять народних танців, три з яких – “Коша”, “Сито” і “Кружало” – увійшли до збірки “Полтавські танці” (К., 1967) за редакцією професора К.Ю.Василенка.

У 1967 році за видатні заслуги у галузі українського народного хореографічного мистецтва Н.М.Уваровій було присвоєно звання заслуженого працівника культури УРСР.

Упродовж своєї багаторічної мистецької діяльності хореограф заснувала і піднесла на високий професійний рівень не один танцювальний колектив. Серед них – ансамбль танцю “Барвінок” Кобеляцького Будинку культури, яким вона керувала 27 років, фольклорно-етнографічний ансамбль “Полтавські рушники” Полтавського міського Будинку культури та інші. В останні роки Н.Уварова була балетмейстером-консультантом Полтавської обласної філармонії.

Як балетмейстер і постановник вона працювала також в інших колективах міста й області. Так, для заслуженого самодіяльного ансамблю пісні і танцю “Лтава” здійснила постановку танців “Кружало”, “Рогоза”, “Чорбівські підківки” та “Василечки”; для самодіяльного ансамблю “Горлиця” – “Василечки”, “Чорбівські підківки” та “Весільний танець”. А танець “Коша”, поставлений Н.М.Уваровою у хореографічному ансамблі “Юність” (Лубни), приніс колективу високе звання народного самодіяльного.

Своєю плідною творчістю і невтомною діяльністю Н.М.Уварова сприяла широкому розповсюдженню народного танцювального мистецтва Полтавщини. Танці у її постановці назавжди увійшли до репертуарних скарбниць провідних хореографічних колективів країни. Серед них – Державний академічний ансамбль танцю України імені Г.І.Вірського, хореографічні колективи Кіровограда, Кременчука, Донецька, Дніпропетровська, Києва.